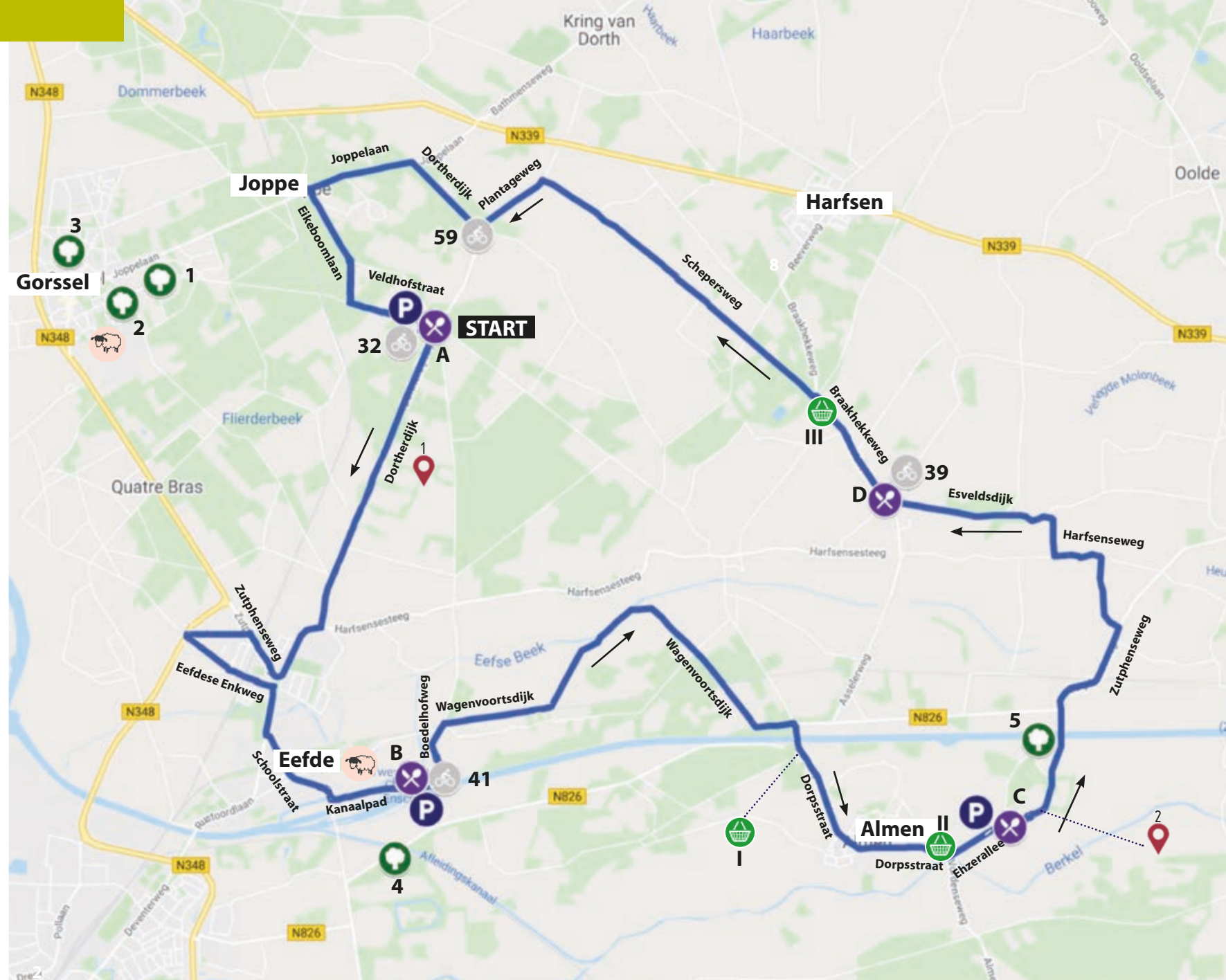

Laat bermen groeien en bloeien!

Bijzondere boom

1. Eik
2. Zomereik
3. Zomereik
4. Meerstammige beuk
5. Sassafra

Fietsknoppunt

Schapen houden gras kort in en om Gorssel en Eefde

Rustpunt

- A. De Zessprong, wijngaard en restaurant, Elzerdijk 1, Joppe
- B. Camping Waldhorn, Boedelhofweg 114, Eefde
- C. Hotel Ehzerwold, Ehzerallee 14, Almen
- D. Picknicktafel

Verkoop lokale producten

- I. Hoeve 't Hulshof, Whemerweg 25, Almen
- II. Boerderij Het Have, Dorpsstraat 60, Almen
- III. Mostermakerij de Braakhekke, Braakhekkeweg 9, Harfsen

De moeite waard

1. Landgoed De Nieuwe Aarde, Dortherdijk 51, Eefde
2. Landgoed Velhorst, Velhorst 5, Lochem

Zonnebloemlint

Langs akkerranden ziet u veel zonnebloemen. Boeren bieden hun akkerranden aan bij de initiatiefnemers om ze in te zaaien. Een crowdfunding brengt het geld bij elkaar. De zonnebloemlinten zijn een vrolijk gezicht én ze zorgen voor meer biodiversiteit. Kijk op www.zonnebloemlint.nl

Fietsroute 26 kilometer

Een mooie fietstocht maken langs onder andere bloeiende bermen, zonnebloemlinten, boerderijwinkels met lokale producten en bijzondere bomen? Fiets dan de route op deze kaart. Veel fietsplezier.

Juni 2023

In deze folder leest u alles over bermen. Gevarieerde kruidenrijke bermen en bermbeplanting zijn van levensbelang voor veel verschillende kleine dieren. In bermen staan veel bomen. Bomen maken ons landschap herkenbaar en geven schaduw. Helpt u ons om de bermen te laten bloeien?

Een kleurrijke wereld vol leven

Als lange linten met bloemen en kruiden kunnen bermen een 'voedsel-snelweg' voor bijen, vlinders, andere insecten, vogels en kleine zoogdieren zijn. Al die verschillende diersoorten zorgen voor een goede balans in de natuur.

Bijen, vlinders en insecten

Bijen, vlinders en andere insecten zijn erg belangrijk voor de bestuiving van gewassen. Voor ons eten zijn we afhankelijk van ze. Zonder deze bestuivers groeien er bijvoorbeeld geen koolzaad, uien, courgettes, aardbeien en appels.

Vogels en zoogdieren

Vogels zoals het puttertje eten zaden. Kruiden en grassen die 's winters blijven staan, zijn erg belangrijk als voedsel voor deze vogels en voor kleine zoogdieren zoals muizen en egels.

Rommeltje voor een hommeltje

Bermen die vaak gemaaid worden, zien er wel 'netjes' uit. Maar in die bermen groeien geen bloemen en kruiden. Bermen met hoog gras en fluitenkruid doen misschien rommelig aan. Maar in dit rommeltje vinden bijen, vlinders en andere insecten het meeste voedsel. Voor insecten en andere kleine dieren is de afwisseling in bermen juist goed! De natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups, zoals de gaasvlieg, de sluipwesp en de roofwants leven in de kruidenrijke bermen.

Klimop als nestkastje

We laten de klimop bij de bomen staan. Vogels maken er nestjes in, vleermuizen wonen er en de klimop helpt kleine dieren makkelijk omhoog om bijvoorbeeld de eikenprocessierups te eten. Pas als de klimop te zwaar wordt of als hij voor het verkeer het uitzicht wegneemt, halen we hem (voor een deel) weg.

Reuzenberenklauw en Japanse duizendknoop

Reuzenberenklauw en Japanse duizendknoop bestrijden we apart. Ze horen hier niet thuis en verdringen bloemen en kruiden. Reuzenberenklauw maaien we voor de bloei om verspreiding te voorkomen. Maaiafval van de Japanse duizendknoop voeren we apart af. Zo voorkomen we dat stukjes achterblijven waar weer nieuwe planten uit groeien.

We maaien de bermen zo min mogelijk

Onze bermen en sloten maaien we om en om. Het ene jaar de berm, het andere jaar de sloot. Zo blijft er in de winter altijd een ruige strook, waar dieren kunnen schuilen. De zichtlocaties maaien we meer keren per jaar. Zichtlocaties zijn plekken waar voor de veiligheid van het verkeer uitzicht nodig is, zoals op kruisingen. Bermen langs fiets- en wandelpaden maaien we drie keer per jaar.

Maaien en verschralen

We maaien de bermen en voeren het maaisel af. Zo verschalen we onze bermen. De bermen worden steeds voedselarmer. Door verschralen komen er minder grassen en meer bloemen en kruiden in de bermen.

Maai de berm niet

Kruiden en bloemen in de bermen zijn belangrijk voor bijen en vlinders. En ook voor bijvoorbeeld natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups. U kunt de natuur helpen door bermen niet te maaien en uw gazon niet of minder vaak te maaien. De bermen maaien wij zelf als de bloemen zijn uitgebloeid. Wist u dat wat langer gras ook beter het vocht in de grond houdt bij droogte?

Prachtige bloemenlinten

Als de bermen bloeien is dat een prachtig gezicht. Wandelaars en fietsers genieten van ons landschap en waarderen de bloemen in onze bermen. En voor kinderen is er veel te vinden; kevers, sprinkhanen en vlinders, een leuke kleine wereld op zich! Op de achterkant van deze flyer vindt u een mooie fietsroute.

Vragen over bermen?

Stuurt u uw vragen gerust via onzebermen@lochem.nl.

Wilt u de natuur ook een handje helpen?

Op ons Youtubekanaal, playlist 'tipclips' staan filmpjes van inwoners uit onze gemeente. Zij vertellen over wat zij doen voor meer biodiversiteit in hun tuin of leefomgeving. En ze geven tips voor als u dat ook wilt. Wilt u bijvoorbeeld een bloemen- en kruidenrijke strook aanleggen in uw tuin? Boer René Lubberdink vertelt hoe u dat kunt doen. En wilt u weten hoe u de bij kunt helpen? Imker Annelies Heijink uit Laren geeft tips.

